

Ταξιδιωτική καταγραφή πενθήμερης εκδρομής Γ' Λυκείου 5^ο ΓΕΛ Τρικάλων στην Πάτρα & Δυτική Πελοπόννησο (Αρχαία Ολυμπία-Αγία Λαύρα-Καλάβρυτα-Μέγα Σπήλαιο-Achaia Clauss-Ναό Επικουρίου Απόλλωνος στις Βάσσεις Φιγαλείας-Ορεινή Αρκαδία: Δημητσάνα-Ανδρίτσaina-Στεμνίτσα-Καρύταινα)

(12/12/2018 ημέρα Τετάρτη έως 16/12/2018 ημέρα Κυριακή)

Γράφει η **Αμαλία Κ. Ηλιάδη, φιλόλογος-ιστορικός, Διευθύντρια 5^ο ΓΕΛ Τρικάλων**

Με τις αποσκευές τους γεμάτες εμπειρίες, επέστρεψαν οι μαθητές του 5^ο ΓΕΛ Τρικάλων της Γ' Τάξης από την πενθήμερη εκπαιδευτική εκδρομή τους στην Πάτρα και τη Δυτική Πελοπόννησο. Συνεχίζοντας την θεσμοθετημένη, πλέον, παράδοση των τελευταίων χρόνων, η φετινή πενθήμερη εκδρομή της Γ' Λυκείου πραγματοποιήθηκε στην όμορφη Πάτρα, το διάστημα από 12 έως 16 Δεκεμβρίου 2018. Οι μαθητές μας είχαν έτσι την ευκαιρία να απολαύσουν μερικές ημέρες εκπαίδευσης, επιμόρφωσης αλλά και ξεγνοιασιάς λίγο πριν την ανάπαυλα των Εορτών και την μετάβασή τους στην τελική ευθεία για τις πανελλαδικές εξετάσεις. Το ραντεβού της αναχώρησης δόθηκε στον χώρο του σχολείου την 12η Δεκεμβρίου, και βέβαια ήταν όλοι τους εκεί.. την προκαθορισμένη ώρα! Χαρούμενοι και ενθουσιώδεις, οι μαθητές/τριες και οι τέσσερις συνοδοί καθηγητές τους (Αρχηγός εκδρομής : **Αμαλία Ηλιάδη, φιλόλογος-Διευθύντρια 5^ο ΓΕΛ Τρικάλων. Συνοδοί καθηγητές: Γεωργόπουλος Ιωάννης, γυμναστής, Μουζακιάρης Γεώργιος, φιλόλογος-Καρατάωλος Γεώργιος, μαθηματικός-πληροφορικός), αναχωρούσαν με προορισμό την πρωτεύουσα της Πελοποννήσου. Η Αχαϊκή πρωτεύουσα, πολυάνθρωπη, κοσμοπολίτικη, μια γεμάτη ζωντάνια φοιτητούπολη, μας υποδέχτηκε αργά το μεσημέρι κι αμέσως σπεύσαμε να καταλύσουμε στο ξενοδοχείο μας, όπου τα παιδιά τακτοποιήθηκαν στα δωμάτιά τους με μαγευτική θέα σ' έναν ηλιόλουστο Πατραϊκό κόλπο! Η εκδρομή είχε μόλις αρχίσει και οι μέρες που κύλησαν έδωσαν την ευκαιρία στους μαθητές και τις μαθήτριάς μας να χαρούν τις ομορφιές τόσο της ίδιας της πόλης όσο και κοντινών περιοχών της Δυτικής Πελοποννήσου: **να γνωρίσουν από κοντά την ιστορία και την πλούσια παράδοση αυτού του τόπου.** Σημαντικά μνημεία, μουσεία, γραφικοί, μοναδικοί οικισμοί, μεσαιωνικές πόλεις και γοητευτικά κάστρα, αλλά και φυσικές ομορφιές, όπως βουνά και δάση, ποτάμια και σπήλαια, πανέμορφες παραλίες με βραχώδεις και δαντελωτές ακτές, κάνουν την Πάτρα και τη Δυτική Πελοπόννησο εν γένει, μια περιοχή που αποτελεί ιδανικό προορισμό για όλες τις εποχές του έτους. Η Πάτρα και η Αχαΐα ως η «πύλη» της δυτικής Ελλάδας είναι από τους ιστορικότερους τόπους της Πελοποννήσου και η παραθαλάσσια πύλη της Ελλάδας προς την Ευρώπη, με ιστορία που ξεκινά από τους αρχαίους χρόνους. Λίγο πριν φτάσουμε στην Πάτρα, βλέπουμε την μεγάλη καλωδιωτή γέφυρα που συνδέει την Πελοπόννησο με την Στερεά Ελλάδα, στο ύψος του Ρίου και του Αντιρρίου αντίστοιχα, η οποία σχεδιάστηκε με εντυπωσιακές αντοχές και ολοκληρώθηκε το 2004. Η πρωτεύουσα της Αχαΐας, του κεφιού και του καρναβαλιού, αποτελεί σημαντικό λιμάνι και αξίζει να την επισκεφτεί κανείς για πολλούς λόγους: για το μεσαιωνικό της κάστρο, το**

σημαντικό οινοποιείο της Αχαΐα Κλάους, τον επιβλητικό ναό του Αγίου Ανδρέα και το Νέο Αρχαιολογικό Μουσείο. Στην Πάτρα μας εντυπωσίασαν οι τόσες ομορφιές στις γειτονιές με τα νεοκλασικά κτίρια, τα κίτρα, τις λεμονιές, τις πορτοκαλιές και τις μανταρινιές το καταχείμωνο, οι Ιτιές, τα Ψηλά Αλώνια, τα λουλούδια στα μπαλκόνια...

Η 1^η μας ημέρα ξεκίνησε στις 7:30 π.μ. με συγκέντρωση στο χώρο του σχολείου, επιβίβαση στο λεωφορείο και αναχώρηση. Μετά από ενδιάμεση στάση για ξεκούραση στην πανέμορφη και γοητευτική Ναύπακτο, η άφιξη στην Αχαϊκή πρωτεύουσα, η περιήγηση στο ιστορικό της κέντρο (πλατεία Γεωργίου Α΄, «Ψηλά Αλώνια», Άγιος Ανδρέας) και η γνωριμία μας με την πλούσια και στολισμένη χριστουγεννιάτικα αγορά της, μας αντάμειψαν με τον καλύτερο τρόπο: και πνευματικά και υλικά...

Τη 2^η ημέρα μετά το πρόγευμα, αναχωρήσαμε για τον αρχαιολογικό χώρο της αρχαίας Ολυμπίας. Εκεί θαυμάσαμε και απολαύσαμε τα πιο σημαντικά μνημεία, όπως ο ναός του Ολυμπίου Διός, το Στάδιο και το Ηραϊόν. Περιηγηθήκαμε επίσης το παλιό και νέο Μουσείο, το Συγγρείον και το νέο κτίριο του Μουσείου των Ολυμπιακών Αγώνων, το οποίο έχει στην κατοχή του πολλά αναμνηστικά από τις νεότερες Ολυμπιάδες και τη μοναδική στον κόσμο συλλογή γραμματοσήμων με θέμα τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Στη συνέχεια της διαδρομής στον άκρως ενδιαφέροντα, εξαισίο χώρο της Δυτικής Πελοποννήσου, κάναμε «δημιουργικές» στάσεις στα ακόλουθα σημεία: Ναός του Επικούριου Απόλλωνα στις Βάσσεις της Φιγαλείας, Ανδρίτσεινα, Δημητσάνα, Στεμνίτσα, Καρύταινα. **Ο ναός του Επικούριου Απόλλωνα** στις Βάσσεις της Φιγαλείας είναι ένας από τους σπουδαιότερους και επιβλητικότερους της αρχαιότητας. Αφιερώθηκε από τους Φιγαλείς στον Απόλλωνα διότι τους βοήθησε να ξεπεράσουν μια επιδημία πανώλης. Ο ναός υψώνεται στα 1.130 μέτρα, στο κέντρο της Πελοποννήσου, πάνω στα βουνά μεταξύ Ηλείας, Αρκαδίας και Μεσσηνίας και βρίσκεται 14 χλμ. νότια της Ανδρίτσεινας και 11 χλμ. βορειοανατολικά των Περιβολίων. Διοικητικά ανήκει στο Δήμο Οιχαλίας. Ο ναός ανεγέρθηκε το δεύτερο μισό του 5ου αιώνα π.Χ. (420-410 π.Χ;) και αποδίδεται στον Ικτίνο, τον αρχιτέκτονα του Παρθενώνα. Το μνημείο αυτό, ένα από τα καλύτερα σωζόμενα της κλασικής αρχαιότητας ήταν το πρώτο στην Ελλάδα που ανακηρύχθηκε Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς από την UNESCO το 1986. Τμήμα της ζωφόρου του ναού αποσπάστηκε το 1814 και εκτίθεται στο Βρετανικό Μουσείο στο Λονδίνο. Σημειώνεται ότι η σωστή ορθογραφία της λέξης "επικούριος" είναι με "ι" και όχι "επικούρειος", καθώς προέρχεται από το ότι στην αρχαιοελληνική μυθολογία ο Απόλλωνας είχε επικουρήσει την περιοχή και όχι από τον Επίκουρο και τους επικούρειους (π.χ. πυθαγόρειος: από τον Πυθαγόρα), ενώ η γραφή αυτή χρησιμοποιείται ήδη από τον Πανσανία.

Η ορεινή Αρκαδία, σαν άλλο τοπίο στην ομίχλη, μας μάγεψε με τους παραδοσιακούς οικισμούς της: ειδυλλιακά τοπία, μέσα σε απροσδόκητες εναλλαγές ατμοσφαιρικής ομίχλης, ουράνιου τόξου και πουπουλένιων συννεφένιων σχηματισμών σ' ένα καταγάλανο ουρανό, υπέροχα αρχιτεκτονικά σύνολα, εναλλαγές μνημείων φύσης και πολιτισμού με εικόνες, χρώματα, αρώματα, γεύσεις που θα μας μείνουν αξέχαστες! Η

επιστροφή μας στην Πάτρα το βράδυ στις 9:30 μας έδωσε τη δυνατότητα να ξεκουραστούμε μετά τη γεμάτη εμπειρίες και γνώσεις «Μεγάλη» αυτή ημέρα...

Κατά την 3^η μέρα μετά το ποικίλο πρόγευμα, αναχωρήσαμε για Αγία Λαύρα, Καλάβρυτα- Μουσείο για το Ολοκαύτωμα, Μέγα Σπήλαιο, Achaia Clauss. Στην Αγία Λαύρα συναντηθήκαμε με ένα άλλο σημαντικό κομμάτι της ιστορίας μας. Η Αγία Λαύρα είναι ιστορική μονή και μια από τις αρχαιότερες μονές του ελληνικού και κυρίως του πελοποννησιακού χώρου, γνωστή ως τόπος έναρξης της Ελληνικής Επανάστασης, σύμφωνα με διαδεδομένη στην Ελλάδα εξιστόρηση. Εκεί είδαμε την πλούσια έκθεση όπου μεταξύ άλλων φυλάσσεται το λάβαρο της επανάστασης του 1821 και τα ιερά λείψανα του Αγίου Αλεξίου του Ανθρώπου του Θεού και του Αγίου Φιλαρέτου του Ελεήμονος. Η Μονή του Μεγάλου Σπηλαίου βρίσκεται δέκα χιλιόμετρα βορειανατολικά των Καλαβρύτων στο δρόμο που ενώνει την εθνική οδό Πατρών-Αθηνών με τα Καλάβρυτα, και είναι κτισμένη στο άνοιγμα ενός μεγάλου φυσικού σπηλαίου, της οροσειράς του Χελμού, επάνω από την απότομη χαράδρα του Βουραϊκού ποταμού, σε υψόμετρο 899 μέτρων. Απόλυτα εναρμονισμένο με το άγριο και εντυπωσιακό τοπίο της περιοχής το οκτάωρο συγκρότημα της Μονής καθηλώνει και τον πιο αδιάφορο επισκέπτη. Το καθολικό της Μονής σκαμμένο στο βράχο, είναι ναός σταυροειδής, εγγεγραμμένος με δύο νάρθηκες. Ο κυρίως ναός έχει τοιχογραφίες του 1653, αξιόλογα μαρμαροθετήματα στο δάπεδο, ξυλόγλυπτο τέμπλο, ενώ στο νάρθηκα οι τοιχογραφίες ανάγονται στις αρχές του 19ου αιώνα.

Τα Καλάβρυτα υπήρξαν μία από τις περιοχές της Ελλάδας που βίωσαν με τον σκληρότερο τρόπο τα ναζιστικά γερμανικά αντίποινα κατά τη διάρκεια της Κατοχής. Στις 13 Δεκεμβρίου του 1943 ο γερμανικός στρατός κατοχής εκτέλεσε σχεδόν όλο τον ανδρικό πληθυσμό των Καλαβρύτων (τους περισσότερους πάνω από την ηλικία των 12 ετών) και έκαψε ολοσχερώς την πόλη. Για τον αριθμό των θυμάτων και των επιζώντων από τη σφαγή της 13ης Δεκεμβρίου, αλλά για το συνολικό αριθμό των θυμάτων από την επιδρομή των Γερμανών στην περιοχή, έχουν διατυπωθεί κατά καιρούς αντιφατικοί αριθμοί. Οι περισσότερες αναφορές κάνουν λόγο για περισσότερους από 800 νεκρούς. Τα Καλάβρυτα είναι σήμερα χαρακτηρισμένος μαρτυρικός οικισμός.

Στη συνέχεια με την εκπαιδευτική μας επίσκεψη στο οινοποιείο της Αχάια Κλάους διαπιστώσαμε εντυπωσιασμένοι πως έχει πολλούς αποθηκευτικούς χώρους, στους οποίους χωράνε έως 7.500 τόνοι. Οι κυριότεροι από αυτούς στους οποίους περιηγηθήκαμε με βάση την επιμορφωτική ξενάγηση που μας προσφέρθηκε είναι: η αποθήκη με τις παλιές Μαυροδάφνες, η αποθήκη επιτραπέζιων οίνων, οι υπόγειες δεξαμενές καθώς και η αποθήκη με το όνομα της πλούσιας βυζαντινής **αρχόντισσας Δανηλίδας**. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχε το "αυτοκρατορικό κελάρι", του οποίου όλα τα βαρέλια είναι αναμνηστικά επισκέψεων Ελλήνων και ξένων Βασιλέων. Στο συγκεκριμένο χώρο φυλάσσεται και το παλαιότερο κρασί της Ελλάδας, η παλιά μαυροδάφνη του 1873. Το πιο αξιοπερίεργο μέρος των εγκαταστάσεων είναι το μπαρ του. Τα τραπέζια και οι καρέκλες έχουν σχήμα βαρελιού ενώ τα πολύφωτα είναι φτιαγμένα από πράσινες μπουκάλες και οι κουρτίνες από φελούς.

Στη συνέχεια της ημέρας ακολούθησε περιήγηση στα υπόλοιπα αξιοθέατα της Πάτρας: Δημοτικό θέατρο «Απόλλων»(αντίγραφο της Σκάλας του Μιλάνου), μεσαιωνικό κάστρο, ρωμαϊκό Ωδείο, εκκλησία του Παντοκράτορα.

Την 4^η ημέρα έγινε επίσκεψη και ξενάγηση στο σημαντικότερο μουσείο της πόλης της Πάτρας:το αρχαιολογικό, ένα καινούριο μουσείο-στολίδι για την πόλη. Το Νέο Αρχαιολογικό Μουσείο Πάτρας είναι ένα μουσείο που επικεντρώνεται στην έκθεση διαφόρων αρχαιολογικών ευρημάτων, από τη Μυκηναϊκή μέχρι και την Ύστερη Ρωμαϊκή εποχή, που ανακαλύφθηκαν στην ευρύτερη περιοχή της Αχαΐας. Το Αρχαιολογικό Μουσείο Πατρών αποτελεί σήμερα ένα σημείο αναφοράς για την πόλη όχι μόνον ως αρχιτεκτόνημα αλλά και ως εκθεσιακός χώρος με τον πλούτο, την ποικιλία και το εύρος των εκθεμάτων του και τις σύγχρονες μουσειολογικές αντιλήψεις που το διέπουν, προσδίδοντάς της ένα επιπλέον συγκριτικό πλεονέκτημα και μια αφορμή για να το επισκεφτεί κανείς. Εντυπωσιαστήκαμε από την μοντέρνα, πολύ προηγμένη τεχνολογικά αρχιτεκτονική του κτηρίου, θαυμάσαμε τα εκθέματα, ενημερωθήκαμε για την ιστορία τους, βιώσαμε μια μοναδική εμπειρία. Μετά το μεσημεριανό πρόχειρο γεύμα, ακολούθησε ελεύθερος χρόνος στην αγορά της πόλης.

Την τελευταία και 5^η μέρα... ένας τελευταίος περίπατος στο κέντρο της πόλης με παρακολούθηση της θείας λειτουργίας στον υπέροχο Άγιο Ανδρέα, ηλιόλουστη περιπατητική διαδρομή στη «μαρίνα», στο λιμάνι και αναχώρηση για Τρίκαλα μετά από ενδιάμεση στάση στη γραφικότετη ναυτική πολιτεία του Γαλαξειδίου. Η άφιξή μας στο χώρο του σχολείου γύρω στις 19:30 μ.μ. το απόγευμα ολοκλήρωσε την πενήμερη εξόρμησή μας φέρνοντάς μας στο νου τους στίχους του Αλεξανδρινού ποιητή:

«Σα βγεις στον πηγαιμό για την Ιθάκη,
να εύχεται νάναι μακρύς ο δρόμος,
γεμάτος περιπέτειες, γεμάτος γνώσεις.

.....
Να εύχεται νάναι μακρύς ο δρόμος.
Πολλά τα καλοκαιρινά πρωιά να είναι
που με τι ευχαρίστησι, με τι χαρά
θα μπαίνεις σε λιμένας πρωτοειδωμένους...»